

Adda247

मराठी



# UNION BUDGET 2023-24

केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24



सर्वसमावेशक विश्लेषण

MPSC नागरी सेवा, MPSC अराजपत्रित,  
तलाठी आणि इतर महाराष्ट्र राज्य स्पर्धा  
परीक्षांसाठी उपयुक्त



## Union Budget 2023-24 in Marathi

**Union Budget 2023-24 in Marathi:** The Union Budget of India, also referred to as the Annual Financial Statement in **Article 112** of the Constitution of India, is the annual budget of the Republic of India. The government submits it on the first day of February so that it can be implemented before the start of the new financial year in April. The budget presented through the Finance Bill and the Appropriation Bill must be approved by the Lok Sabha before it comes into effect on April 1, the beginning of India's financial year. In this article we have provided Union Budget 2023 in Marathi. We have given the important points about [Union Budget 2023 in Marathi](#).



While presenting the Union Budget 2023 in Lok Sabha, Union Finance Minister Nirmala Sitharaman said "Union Budget 2023-24 hopes to build on the foundation laid in the previous Budget, and the blueprint drawn for India@100. We envision a prosperous and inclusive India, in which the fruits of development reach all regions and citizens, especially our youth, women, farmers, OBCs, Scheduled Castes and Scheduled Tribes."

## Union Budget 2023-24 in Marathi | केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24

**Union Budget 2023-24 in Marathi:** 31 जानेवारी 2023 रोजी सादर झालेले भारताचे आर्थिक सर्वेक्षण ([Economic Survey 2023-24](#)) याविषयी महत्वपूर्ण मुद्दे आपण पहिले. MPSC, बँकिंग आणि इतर सरळ सेवा भरती परीक्षेत केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24 (Union Budget 2023-24) यावर प्रश्न विचारल्या जातात त्यामुळे याचा अभ्यास असणे गरजेचे आहे. आज या लेखात आपण केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023 (Union Budget 2023-24) चे परीक्षेच्या दृष्टीने काही महत्वाचे मुद्दे पाहणार आहे.

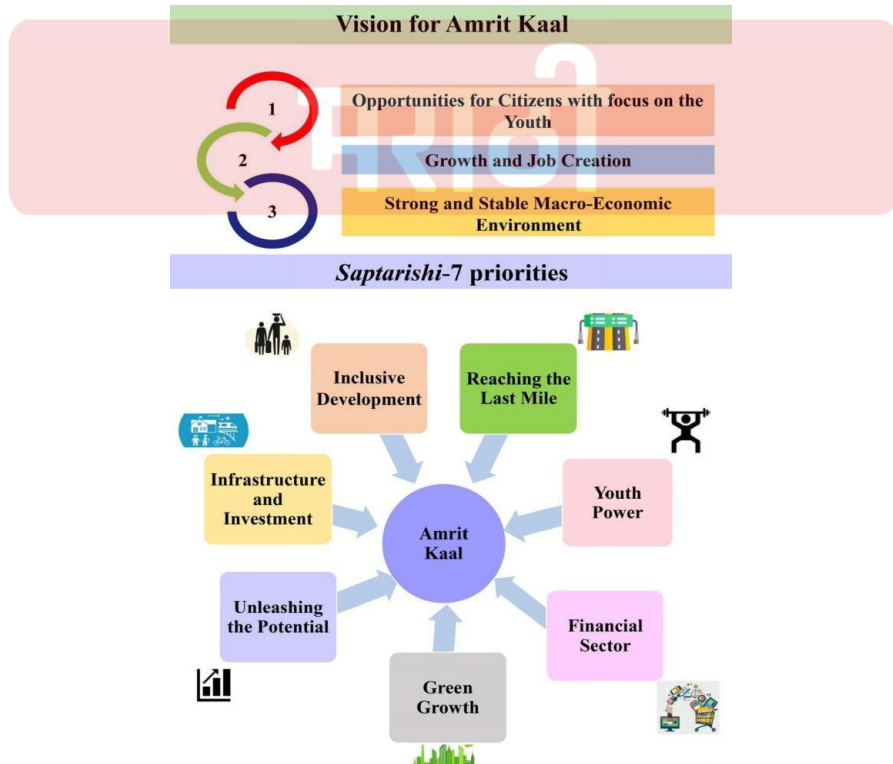
## Union Budget in Marathi | केंद्रीय अर्थसंकल्प मराठीत

**Union Budget in Marathi:** केंद्रीय अर्थमंत्री, निर्मला सीतारामन या सलग पाचव्यांदा केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24 सादर करत आहेत. त्यांनी 2023-24 (एप्रिल 2023 ते मार्च 2024) या आर्थिक वर्षाची आर्थिक विवरणे आणि कर प्रस्ताव सादर केले आहे. केंद्रीय अर्थमंत्री निर्मला सीतारामन यांनी अर्थसंकल्प (Union Budget 2023-24) सादर करण्यासाठी संसदेत जाण्यासाठी वित्त मंत्रालयाच्या कार्यालयातून बाहेर पडल्याने पारंपारिक 'बाही खाता बुक (ट्रेडिशनल रेड अकाउंट बुक)' ची जागा मेड इन इंडिया टॅबलेटने घेतली आहे.

आर्थिक सर्वेक्षण 2022-23 ([Economic Survey 2023](#)) 31 जानेवारी 2023 रोजी भारताचे मुख्य आर्थिक सल्लागार व्ही अनंत नागेश्वरन यांनी प्रसिद्ध केले. 2023-24 (FY24) या आर्थिक वर्षात भारतीय अर्थव्यवस्था 6.5 टक्क्यांनी वाढेल असे सरकारचे मत आहे. 'अमृतकाल' मधला हा पहिला अर्थसंकल्प आहे. हा अर्थसंकल्प मागील अर्थसंकल्पात रचलेल्या पायावर आणि भारत@100 साठी आखलेल्या ब्लू प्रिंटवर उभारण्याची आशा करतो. भारतीय अर्थव्यवस्था योग्य मार्गावर आहे आणि उज्वल भविष्याकडे वाटचाल करत आहे. 2023-24 चा अर्थसंकल्प सात प्राधान्यांवर केंद्रित आहे, ज्याला FM ने "अमृत कालाद्वारे आम्हाला मार्गदर्शन करणारे सप्तऋषी (Saptrishis guiding us through Amrit Kaal)" म्हटले आहे.

अर्थसंकल्पातील सप्तऋषी खालीलप्रमाणे आहेत.

- सर्वसमावेशक विकासपट
- शेवटच्या व्यक्तीपर्यंत पोहोचणं
- पायाभूत सुविधा आणि गुंतवणूक
- क्षमतांचा खऱ्या अर्थाने वापर करणे
- हरित विकास
- तरुणांचं सामर्थ्य
- आर्थिक क्षेत्र



## Union Budget Marathi- Highlights | केंद्रीय अर्थसंकल्प मराठी- ठळक मुद्दे

**Union Budget Marathi- Highlights:** केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24 मधील मुख्य ठळक मुद्दे येथे आहेत:

- सुमारे 9 वर्षांमध्ये दरडोई उत्पन्न दुपटीपेक्षा जास्त होऊन ते ₹ 1.97 लाखांवर पोहोचले आहे.
- गेल्या 9 वर्षांत भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या आकारमानात वाढ झाली असून ती जगातील सर्वात मोठ्या अर्थव्यवस्थांच्या यादीत 10व्या क्रमांकावरून पाचव्या क्रमांकावर पोहोचली आहे.
- ईपीएफओ सदस्यसंख्या दुपटीपेक्षा जास्त होऊन 27 कोटींवर पोहोचली आहे.
- 2022 मध्ये यूपीआयच्या माध्यमातून 126 लाख कोटी रुपयांचे 7,400 कोटी डिजिटल पेमेंट्स झाले आहेत.
- स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत 11.7 कोटी घरगुती शौचालयांची उभारणी करण्यात आली आहे.
- उज्वला अंतर्गत 9.6 कोटी एलपीजी जोडण्या देण्यात आल्या आहेत.
- 102 कोटी व्यक्तींचे 220 कोटी कोविड लसमात्रांनी लसीकरण करण्यात आले
- पीएम सुरक्षा विमा आणि पीएम जीवन ज्योती अंतर्गत 44.6 कोटी व्यक्तींना विमा संरक्षण.
- पीएम किसान सन्मान निधी अंतर्गत 11.4 कोटी शेतकऱ्यांकडे 2.2 लाख कोटी रुपयांची रक्कम हस्तांतरित करण्यात आली.
- अर्थसंकल्पाचे सात प्राधान्यक्रम 'सप्तर्षी' आहेत समावेशक विकास, शेवटच्या मैलावरील व्यक्तीपर्यंत पोहोचणे, पायाभूत सुविधा आणि गुंतवणूक, क्षमतेचा सुयोग्य वापर, हरित विकास, युवा ऊर्जा आणि वित्तीय क्षेत्र.
- उच्च मूल्याच्या फळपिकांच्या लागवडीसाठी रोगमुक्त, दर्जेदार लागवड सामग्रीची उपलब्धता वाढवण्यासाठी 2200 कोटी रुपये खर्चाचा आत्मनिर्भर स्वच्छ रोप/लागवड कार्यक्रम.
- 2014 पासून स्थापन झालेल्या सध्या अस्तित्वात असलेल्या 157 वैद्यकीय महाविद्यालयांच्या जवळच्या भागात 157 नवीन परिचारिका महाविद्यालयांची स्थापना करणार.
- पुढील 3 वर्षांत 3.5 लाख आदिवासी विद्यार्थी शिकत असलेल्या 740 एकलव्य आदर्श निवासी शाळांमध्ये केंद्र सरकार 38,800 शिक्षक आणि सहाय्यक कर्मचाऱ्यांची भरती करणार.
- पीएम आवास योजनेसाठीच्या खर्चाच्या आराखड्यात 66% वाढ करून तो 79,000 कोटी रुपयांपेक्षा जास्त करण्यात येत आहे.
- रेल्वेसाठी 2.40 लाख कोटी रुपयांच्या भांडवली खर्चाची तरतूद करण्यात आली आहे, 2013-14 मध्ये करण्यात आलेल्या तरतूदीपेक्षा सुमारे नऊ पट जास्त आणि आतापर्यंतची सर्वोच्च तरतूद आहे.

## Union Budget 2023 - Key Features | केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023 - प्रमुख वैशिष्ट्ये

**Union Budget 2023 - Key Features:** केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023-24 ची प्रमुख वैशिष्ट्ये खालीलप्रमाणे आहेत.

- कृषी क्षेत्रासाठी डिजिटल पब्लिक इन्फ्रास्ट्रक्चर उभारण्यात येणार आहे.
- भरड धान्य अर्थात मिलेट्सचं उत्पादन, विक्री आणि संशोधन यासाठी सरकार पुढाकार घेणार आहे.
- हैदराबाद इथे इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ मिलेट्स स्थापन करणार असल्याचं अर्थमंत्र्यांनी जाहीर केलं.

- 157 नवीन नर्सिंग कॉलेज स्थापन करणार आहे.
- सिकल सेल अँनिमिया 2047 पर्यंत निर्मूलनाचं उद्दिष्ट सरकारने ठेवले आहे.
- PMKVY 4.0 हे सरकार तरुणांना नोकरीच्या संधींसाठी कौशल्य वाढवण्यासाठी सुरु करेल.
- युनिफाइड स्किल इंडिया डिजिटल प्लॅटफॉर्मसह विविध राज्यांमध्ये 30 स्किल इंडिया इंटरनॅशनल सेंटर्सची स्थापना जागतिक स्तरावर तरुणांच्या नोकरीच्या संधींसाठी केली जाईल.

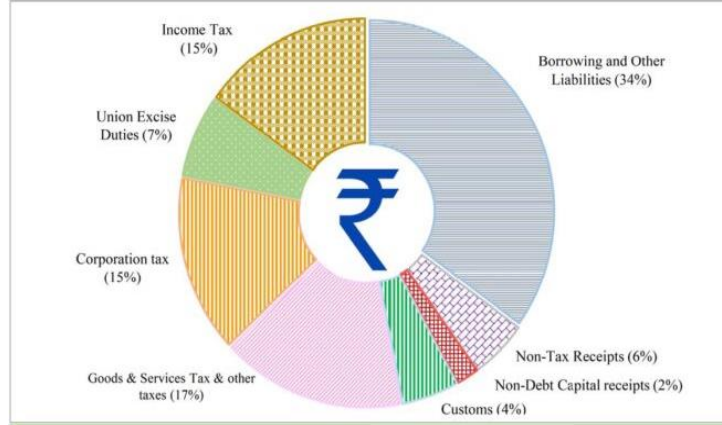
## Union Budget 2023-24 in Marathi: Proposed Expenditure from the Budget ।

### अर्थसंकल्पातून प्रस्तावित खर्च

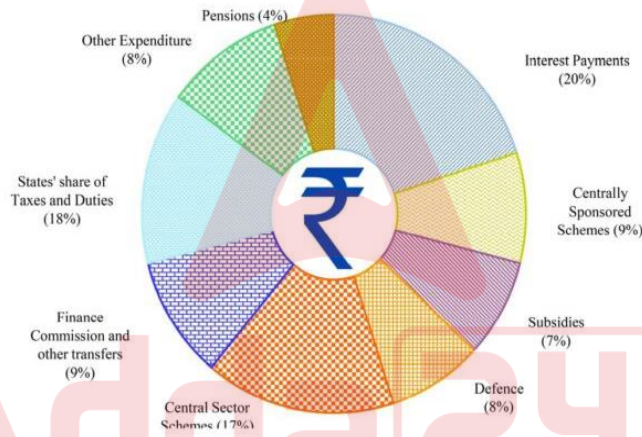
**Proposed Expenditure from the Budget:** अर्थसंकल्पातील पैसा विविध क्षेत्रांना दिला जातो. अर्थमंत्री श्री निर्मला सीतारमण यांनी अर्थसंकल्पातून प्रस्तावित खर्च कोणकोणत्या क्षेत्रात केल्या जाणार आहे याबद्दल माहिती प्रदान केली आहे. क्षेत्रानुसार प्रस्तावित खर्चाच्या शेकडेवारीचा तक्ता खाली देण्यात आला आहे.

क्षेत्र/खर्च	शेअर (टक्केवारीत)
व्याज देयके	20%
कर आणि कर्तव्यांमध्ये राज्यांचा वाटा	18%
केंद्रीय क्षेत्र योजना	17%
वित्त आयोग आणि इतर बदल्या	9%
इतर खर्च	8%
सबसिडी	7%
केंद्र पुरस्कृत योजना	9%
संरक्षण	8%
पेन्शन	4%

## Rupee Comes From



## Rupee Goes To



## Union Budget 2023-24 in Marathi: Sources of Receipt For the Govt. | सरकार कडे

### येणारा पैसा

**Sources of Receipt For the Government:** केंद्र सरकारकडे विविध मार्गांनी पैसे जमा होतात. ते प्रामुख्याने कर स्वरूपाचे असतात. सरकार कडे येणाऱ्या पैश्याचे स्रोत खालीलप्रमाणे आहे.

स्रोत	योगदान (टक्केवारीत)
कर्ज आणि इतर दायित्वे	34%
वस्तू आणि सेवा कर (GST)	17%
आयकर	15%
महानगरपालिका कर	15%
केंद्रीय उत्पादन शुल्क	7%
गैर महसूल कर	6%
कर्ज नसलेल्या भांडवली पावत्या	2%
सीमाशुल्क	4%

## Union Budget 2023-24 in Marathi: Fiscal Deficit । वित्तीय तूट

**Fiscal Deficit:** अर्थमंत्री निर्मला सीतारामन यांनी 2023-24 साठी 2023-24 साठी आर्थिक तूट GDP च्या 5.9 टक्के असलेल्या 2022-23 च्या अर्थसंकल्पाच्या 6.4% च्या खाली असलेल्या सकारात्मक रोडमॅपवर केंद्रीय अर्थसंकल्प सादर केला. 2021-22 साठी वित्तीय तूट 6.7% होती, जी 6.9% च्या सुधारित अंदाजपत्रकापेक्षा कमी होती. जीएसडीपीच्या 3.5% राजकोषीय तूट राज्यांसाठी अनुमत आहे ज्यापैकी 0.5% ऊर्जा क्षेत्रातील सुधारणांशी संबंधित आहे.

## Union Budget 2023-24 in Marathi: Key Schemes and their budgetary provisions । प्रमुख योजना आणि त्यांच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदी

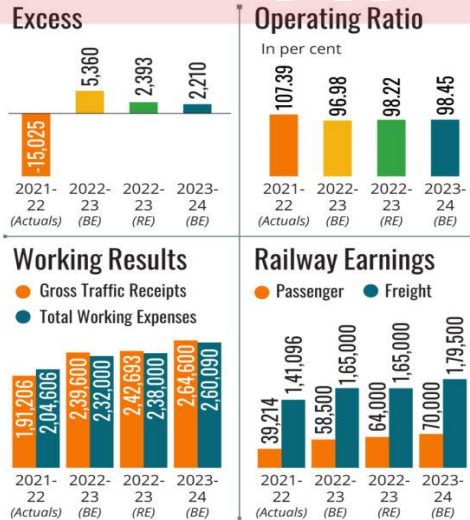
**Key Schemes and their budgetary provisions:** केंद्रीय अर्थसंकल्पातील प्रमुख योजना आणि त्यांच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदी खालीलप्रमाणे आहे.

- उच्च मूल्याच्या बागायती पिकांसाठी रोगमुक्त, दर्जेदार लागवड सामग्रीची उपलब्धता वाढवण्यासाठी ₹ 2200 कोटी खर्चासह आत्मनिर्भर स्वच्छ वनस्पती कार्यक्रम सुरु केला जाणार आहे.
- 2014 पासून स्थापन झालेल्या विद्यमान 157 वैद्यकीय महाविद्यालयांच्या सह-स्थानावर 157 नवीन नर्सिंग महाविद्यालये स्थापन केली जातील.
- केंद्र पुढील तीन वर्षांत 3.5 लाख आदिवासी विद्यार्थ्यांना सेवा देणाऱ्या 740 एकलव्य मॉडेल निवासी शाळांसाठी 38,800 शिक्षक आणि सहाय्यक कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करणार आहे.
- पंतप्रधान आवास योजनेचा खर्च 66% ने वाढवून रु. 79,000 कोटी करण्यात आला.
- रेल्वेसाठी भांडवली परिव्यय रु. 2.40 लाख कोटींची तरतूद करण्यात आली आहे, जो आतापर्यंतचा सर्वाधिक खर्च आहे (2013-14 मध्ये केलेल्या खर्चाच्या नऊ पट)



### Railway Budget at a Glance

In ₹ crore



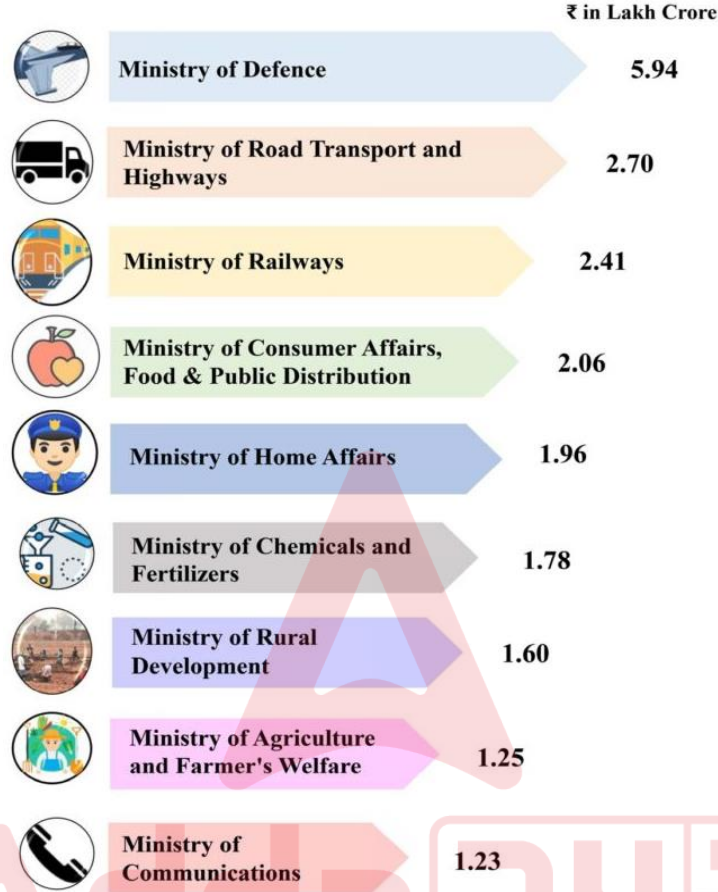
@PIB\_India @PIBHindi @pibindia @pibIndia PIBIndia @PIB\_India @PIBHindi @PIBHindi KBK

- नागरी पायाभूत सुविधा विकास निधी (Urban Infrastructure Development Fund - UIDF) ची स्थापना प्राधान्य क्षेत्रातील कर्जाच्या कमतरतेच्या वापराद्वारे केली जाईल, जी राष्ट्रीय गृहनिर्माण बँकेद्वारे व्यवस्थापित केली जाईल आणि सार्वजनिक संस्थांद्वारे टायर 2 आणि टायर 3 शहरांमध्ये शहरी पायाभूत सुविधा निर्माण करण्यासाठी वापरली जाईल.
- MSMEs, मोठे व्यवसाय आणि धर्मादाय ट्रस्ट द्वारे कागदपत्रे सुरक्षितपणे ऑनलाइन संग्रहित आणि शेअर करण्यासाठी DigiLocker सेटअप केला जाईल.
- 5G सेवांवर आधारित ॲप्लिकेशन डेव्हलपमेंटसाठी 100 लॅब तयार केल्या जातील ज्यामुळे नवीन संधी, व्यवसाय मॉडेल्स आणि रोजगाराच्या संभाव्यतेची जाणीव होईल.
- GOBARdhan (गॅल्वनाइजिंग ऑर्गॅनिक बायो-एग्रो रिसोर्सेस धन) योजनेतर्गत 500 नवीन 'वेस्ट टू वेल्थ' प्लांट्स 10,000 कोटी रुपयांच्या एकूण गुंतवणुकीवर गोलाकार अर्थव्यवस्थेला चालना देण्यासाठी स्थापन करण्यात येणार आहेत. नैसर्गिक आणि बायोगॅसचे विपणन करणाऱ्या सर्व संस्थांसाठी 5 टक्के संकुचित बायोगॅस आदेश लागू केला जाईल.
- केंद्र सरकार पुढील तीन वर्षात एक कोटी शेतकऱ्यांना नैसर्गिक शेतीचा अवलंब करण्याची सुविधा देईल. यासाठी 10,000 बायो-इनपुट रिसोर्स सेंटर्सची स्थापना केली जाणार आहे, ज्यामुळे राष्ट्रीय स्तरावर वितरित सूक्ष्म-खते आणि कीटकनाशक उत्पादन नेटवर्क तयार केले जाईल.
- प्रधानमंत्री कौशल विकास योजना 4.0 अंतर्गत पुढील तीन वर्षात लाखो तरुणांना कौशल्य निर्माण करण्यासाठी लॉन्च केली जाईल ज्यामध्ये कोडिंग, AI, रोबोटिक्स, मेकॅट्रॉनिक्स, IOT, 3D प्रिंटिंग, ड्रोन आणि सॉफ्ट स्किल्स यांसारख्या इंडस्ट्री 4.0 साठी नवीन अभ्यासक्रमांचा समावेश असेल.
- तरुणांना आंतरराष्ट्रीय संधींसाठी कौशल्य देण्यासाठी विविध राज्यांमध्ये 30 स्किल इंडिया इंटरनॅशनल सेंटर्स स्थापन करण्यात येणार आहेत.
- 1 एप्रिल 2023 पासून MSMEs साठी सुधारित क्रेडिट हमी योजना कॉर्पसमध्ये 9,000 कोटी रुपये टाकून प्रभावी होईल. ही योजना 2 लाख कोटी रुपयांचे अतिरिक्त संपार्श्विक-मुक्त हमी क्रेडिट सक्षम करेल आणि क्रेडिटची किंमत सुमारे 1 टक्क्यांनी कमी करेल.
- कंपनी कायद्यांतर्गत क्षेत्रीय कार्यालयांमध्ये दाखल केलेल्या विविध फॉर्मच्या केंद्रीकृत हाताळणीद्वारे कंपन्यांना जलद प्रतिसाद देण्यासाठी सेंट्रल प्रोसेसिंग सेंटरची स्थापना केली जाईल.
- सिकलसेल ॲनिमिया निर्मूलन मोहीम सुरू करण्यात येणार आहे.
- संयुक्त सार्वजनिक आणि खाजगी वैद्यकीय संशोधनाला निवडक ICMR प्रयोगशाळांद्वारे सहकार्यात्मक संशोधन आणि नवकल्पना प्रोत्साहन देण्यासाठी प्रोत्साहन दिले जाईल.
- फार्मास्युटिकल्समधील संशोधनाला चालना देण्यासाठी नवीन कार्यक्रम सुरू केला जाणार आहे. ज्येष्ठ नागरिक बचत योजनेची कमाल ठेव मर्यादा 15 लाखांवरून 30 लाख रुपये करण्यात येणार आहे.



- आरोग्य, पोषण, शिक्षण, कृषी, जलस्रोत, आर्थिक समावेशन, कौशल्य विकास आणि मूलभूत पायाभूत सुविधा यासारख्या अनेक क्षेत्रांमध्ये आवश्यक सरकारी सेवांच्या संपृक्ततेसाठी 500 ब्लॉक्स समाविष्ट करणारा आकांक्षा ब्लॉक कार्यक्रम सुरु करण्यात येणार आहे.
- अनुसूचित जमातींसाठी विकास कृती आराखड्यांतर्गत पुढील तीन वर्षांत प्रधानमंत्री पीव्हीटीजी विकास अभियानाच्या अंमलबजावणीसाठी रु. 15,000 कोटीची तरतूद करण्यात आली.
- शाश्वत सूक्ष्म सिंचन आणि पिण्याच्या पाण्यासाठी पृष्ठभागाच्या टाक्या भरण्यासाठी अप्पर भद्रा प्रकल्पाला केंद्रीय सहाय्य म्हणून 5,300 कोटी देण्यात येणार आहेत.
- पहिल्या टप्प्यात एक लाख प्राचीन शिलालेखांचे डिजिटायझेशन करून डिजिटल एपिग्राफी संग्रहालयात 'भारत शेअर्ड रिपॉजिटरी ऑफ इंडिस्क्रीप्शन्स' स्थापन करण्यात येणार आहे.
- iGOT कर्मयोगी, एकात्मिक ऑनलाइन प्रशिक्षण मंच, लाखो सरकारी कर्मचाऱ्यांना त्यांची कौशल्ये सुधारण्यासाठी आणि लोक-केंद्रित दृष्टीकोन सुलभ करण्यासाठी सतत शिकण्याच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी सुरु केले जाणार आहे.
- व्यवसाय करणे सुलभ करण्यासाठी 39,000 हून अधिक अनुपालन कमी केले गेले आणि 3,400 हून अधिक कायदेशीर तरतुदी अपराधमुक्त केल्या गेल्या.
- 42 केंद्रीय कायद्यांमध्ये सुधारणा करणारे जनविश्वास विधेयक अधिक विश्वासावर आधारित प्रशासनासाठी सादर करण्यात आले आहे.
- "मेक एआय इन इंडिया आणि मेक एआय वर्क फॉर इंडिया" ही संकल्पना साकार करण्यासाठी सर्वोच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये आर्टिफिशियल इंटेलिजन्ससाठी तीन उत्कृष्टतेची केंद्रे स्थापन केली जातील.
- स्टार्ट-अप आणि शैक्षणिक संस्थांद्वारे नवकल्पना आणि संशोधन सुरु करण्यासाठी राष्ट्रीय डेटा प्रशासन धोरण आणले जाईल.
- डिजीलॉकर सेवा आणि आधार यांचा आधारभूत ओळख म्हणून वापर करून स्थापित केल्या जाणाऱ्या व्यक्तींची ओळख आणि पत्ता यांच्यात सामंजस्य आणि अद्ययावतीकरणासाठी वन स्टॉप सोल्यूशन.
- व्यवसायात सुलभता आणण्यासाठी विनिर्दिष्ट सरकारी एजन्सीच्या सर्व डिजिटल प्रणालींसाठी पॅनचा वापर सामान्य ओळखकर्ता म्हणून केला जाईल.
- बिड किंवा परफॉर्मन्स सिक्युरिटीशी संबंधित जप्त केलेल्या रकमेपैकी 95 टक्के, कोविड कालावधीत MSME चे करार अंमलात आणण्यात अयशस्वी झाल्यास सरकार आणि सरकारी उपक्रमांद्वारे MSME ला परत केले जातील.
- स्पर्धात्मक विकास गरजांसाठी दुर्मिळ संसाधनांचे अधिक चांगल्या प्रकारे वाटप करण्यासाठी परिणाम आधारित वित्तपुरवठा.
- ई-कोर्ट प्रकल्पाचा टप्पा-3 न्यायाच्या कार्यक्षम प्रशासनासाठी 7,000 कोटी रु.च्या खर्चासह सुरु केला जाणार आहे.

## Allocation for Specific Ministries



- अर्थव्यवस्थेला शाश्वत विकासाच्या मार्गावर नेण्यासाठी बॅटरी ऊर्जा साठवण प्रणालींना प्रोत्साहन दिले जाईल.
- नूतनीकरणक्षम ऊर्जा ग्रिड एकीकरण आणि लडाखमधून बाहेर काढण्यासाठी 20,700 कोटींचा खर्च प्रस्तावित आहे.
- पर्यायी खते आणि रासायनिक खतांच्या संतुलित वापराला प्रोत्साहन देण्यासाठी राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांना प्रोत्साहन देण्यासाठी "पुनर्स्थापना, जागरूकता, पोषण आणि सुधारणेसाठी पीएम कार्यक्रम" (PM-PRANAM) सुरू केला जाईल.
- 'मॅनग्रोव्ह इनिशिएटिव्ह फॉर शोरलाइन हॅबिटॅट्स अँड टॅजिबल इन्कम', MISHTI, MGNREGS, CAMPA फंड आणि इतर स्रोतांमधील अभिसरणाद्वारे, समुद्रकिनाऱ्यालागत आणि खारट जमिनीवर खारफुटीच्या लागवडीसाठी हाती घेतले जाईल.
- पर्यावरणीयदृष्ट्या टिकाऊ आणि प्रतिसादात्मक कृतींसाठी अतिरिक्त संसाधनांना प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि एकत्रित करण्यासाठी पर्यावरण (संरक्षण) कायद्यांतर्गत ग्रीन क्रेडिट प्रोग्राम अधिसूचित केला जाईल.
- अमृत धरोहर योजना पुढील तीन वर्षांमध्ये ओलसर जमिनीच्या इष्टतम वापराला प्रोत्साहन देण्यासाठी, जैवविविधता, कार्बन साठा, पर्यावरणीय पर्यटनाच्या संधी आणि स्थानिक समुदायांसाठी उत्पन्न वाढवण्यासाठी राबविण्यात येणार आहे.
- मागणी-आधारित औपचारिक कौशल्य सक्षम करण्यासाठी, MSMEs सह नियोक्यांसोबत जोडण्यासाठी आणि उद्योजकता योजनांमध्ये प्रवेश सुलभ करण्यासाठी एक एकीकृत स्किल इंडिया डिजिटल प्लॅटफॉर्म सुरू केला जाईल.
- तीन वर्षांत 47 लाख तरुणांना स्टायपेंड सपोर्ट देण्यासाठी अखिल भारतीय राष्ट्रीय शिकाऊ पदोन्नती योजनेअंतर्गत थेट लाभ हस्तांतरण सुरू केले जाईल.

- आव्हान मोडद्वारे किमान 50 पर्यटन स्थळे निवडली जातील; देशी आणि विदेशी पर्यटकांसाठी संपूर्ण पॅकेज म्हणून विकसित केले जाईल.
- 'देखो अपना देश' उपक्रमाची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी क्षेत्र विशिष्ट कौशल्य आणि उद्योजकता विकासाचा समावेश केला जाईल.
- व्हायब्रंट व्हिलेज प्रोग्रामच्या माध्यमातून सीमावर्ती गावांमध्ये पर्यटनाच्या पायाभूत सुविधा आणि सुविधा पुरवल्या जातील.
- राज्यांना त्यांच्या स्वतःच्या आणि इतर सर्व राज्यांच्या ODOPs (एक जिल्हा, एक उत्पादन), GI उत्पादने आणि हस्तशिल्पांच्या जाहिरात आणि विक्रीसाठी युनिटी मॉल स्थापन करण्यासाठी प्रोत्साहित केले जाईल.
- कर्जाचा कार्यक्षम प्रवाह सुलभ करण्यासाठी, आर्थिक समावेशनाला चालना देण्यासाठी आणि आर्थिक स्थिरता वाढवण्यासाठी वित्तीय आणि सहायक माहितीचे केंद्रीय भांडार म्हणून काम करण्यासाठी राष्ट्रीय वित्तीय माहिती नोंदणीची स्थापना केली जाईल.
- सार्वजनिक आणि नियमन केलेल्या संस्थांशी सल्लामसलत करून विद्यमान नियमांचे सर्वसमावेशक पुनरावलोकन करण्यासाठी वित्तीय क्षेत्राचे नियामक. विविध नियमांखालील अर्जावर निर्णय घेण्यासाठी कालमर्यादा देखील निर्धारित केली जाईल.
- IFSCA, SEZ प्राधिकरण, GSTN, RBI, SEBI आणि IRDAI कडून नोंदणी आणि मंजूरीसाठी सिंगल विंडो आयटी सिस्टम सेट केले जाईल.
- विदेशी बँकेच्या IFSC बँकिंग युनिट्सद्वारे संपादन वित्तपुरवठा करण्यास परवानगी दिली जाईल.
- व्यापार पुनर्वित्तपुरवठा करण्यासाठी EXIM बँकेची उपकंपनी स्थापन केली जाईल.
- हरित हायड्रोजन मिशन अंतर्गत 5 एमएमटी वार्षिक उत्पादनाचे लक्ष्य 2030 पर्यंत कमी करण्याचे उद्दिष्ट आहे.
- अर्थव्यवस्थेचे संक्रमण सुलभ करण्यासाठी आणि जीवाश्म इंधन आयातीवरील अवलंबित्व कमी करण्यात येणार आहे.
- बँक गव्हर्नन्स सुधारण्यासाठी आणि गुंतवणूकदारांचे संरक्षण वाढविण्यासाठी बँकिंग नियमन कायदा, बँकिंग कंपनी कायदा आणि रिझर्व्ह ऑफ इंडिया कायद्यामध्ये सुधारणा प्रस्तावित आहेत.
- डिजिटल सातत्यपूर्ण उपाय शोधत असलेल्या देशांना GIFT IFSC मध्ये त्यांच्या डेटा दूतावासाची स्थापना करण्याची सोय केली जाईल.
- SEBI ला नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ सिक्युरिटीज मार्केट्समध्ये शिक्षणासाठी नियम आणि मानके विकसित करणे, नियमन करणे, देखरेख करणे आणि लागू करणे आणि पदवी, डिप्लोमा आणि प्रमाणपत्रे यांना मान्यता देणे.
- गुंतवणूकदारांना गुंतवणूकदार शिक्षण आणि संरक्षण निधी प्राधिकरणाकडून हक्क न केलेले शेअर्स आणि न भरलेले लाभांश सहजपणे पुन्हा मिळवता यावेत यासाठी एकात्मिक IT पोर्टलची स्थापना केली जाईल.
- आझादी का अमृत महोत्सवाच्या स्मरणार्थ, एक वेळची नवीन लहान बचत योजना, महिला सन्मान बचत प्रमाणपत्र लॉन्च केले जाईल. हे आंशिक पैसे काढण्याच्या पर्यायासह 7.5 टक्के निश्चित व्याज दराने 2 वर्षांच्या कालावधीसाठी (मार्च 2025 पर्यंत) महिला किंवा मुलींच्या नावावर 2 लाख रुपयांपर्यंत ठेव सुविधा देईल.

## Unleashing the Potential-Trust Based Governance



### Measures

### Expected Outcomes

**Make AI in India:** Three specialized AI centres to be set up in educational Institutes

AI based solutions in agriculture, health and sustainable cities

**National Data Governance Policy** to be introduced

Enable access to anonymized data for research by Start-ups and academia

**Vivad se Vishwas I:** Less stringent contract execution for MSMEs

Relief to MSMEs affected during the Covid period

**Vivad se Vishwas II:** Easier and standardized settlement scheme

Faster settlement of contractual disputes of Govt. and Govt. undertakings

Phase 3 of **E-Courts** to be launched

Effective administration of Justice

**Entity Digi Locker** to be set-up for use by business enterprises and charitable trusts

Facilitating secure online storing and sharing of documents with the business ecosystem

Setting up of 100 **labs for 5G services** based application development

To tap employment potential and business opportunities

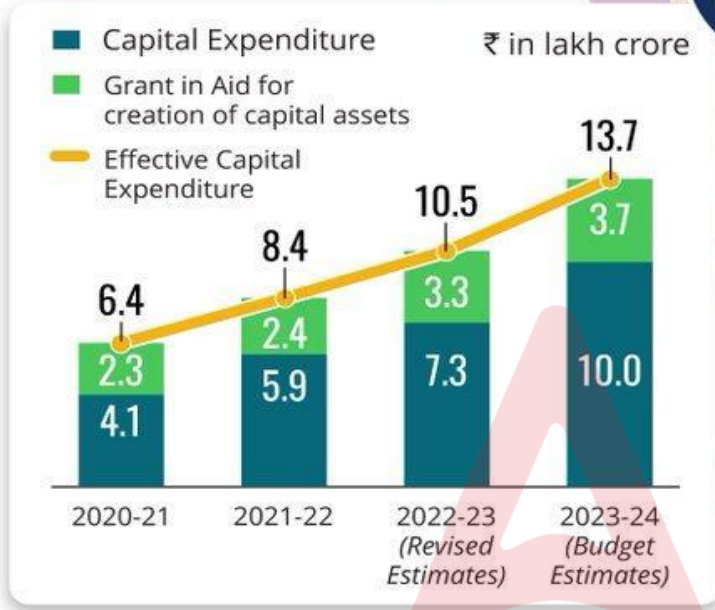
R&D grant for **Lab Grown Diamonds (LGD)** sector

To reduce import dependency by encouraging domestic production

## Union Budget 2023-24 in Marathi: Capital Expenditure | भांडवली खर्च

**Capital Expenditure:** कोविड संकटानंतर विकासाला चालना देण्यासाठी अवलंबलेल्या धोरणाचा विस्तार करून केंद्र सरकार 2023/24 मध्ये दीर्घकालीन भांडवली खर्चावर ₹ 10 ट्रिलियन (₹. 10 लाख कोटी) खर्च करेल. हे वाटप मागील वर्षीच्या अर्थसंकल्पातील ₹7.5 ट्रिलियन (₹. 7.5 लाख कोटी) पेक्षा जास्त आणि रेकॉर्डवरील सर्वोच्च आहे. 33% ची वार्षिक वाढ मागील वर्षीच्या 35% वाढीपेक्षा किरकोळ कमी आहे. पायाभूत सुविधांमध्ये गुंतवणुकीला चालना देण्यासाठी आणि त्यांना पूरक धोरणात्मक कृतींसाठी प्रोत्साहन देण्यासाठी राज्य सरकारांना आणखी एक वर्षासाठी 50 वर्षांचे बिनव्याजी कर्ज देणे सुरु ठेवण्यात येणार आहे. आपली शहरे 'उद्याच्या शाश्वत शहरांमध्ये' बदलण्यासाठी शहरी नियोजन सुधारणा आणि कृती करण्यासाठी राज्ये आणि शहरांना प्रोत्साहन. मॅनहोलमधून मशीन-होल मोडमध्ये संक्रमण सर्व शहरे आणि शहरांना सेप्टिक टाक्या आणि गटारांचे 100 टक्के यांत्रिक विसर्जन करण्यास सक्षम करण्यात येणार आहे.

## Trends in CapEx



## Union Budget 2023-24 in Marathi: Agriculture Sector | कृषी क्षेत्र

ग्रामीण भागातील तरुण उद्योजकांना कृषी स्टार्टअपला प्रोत्साहन देण्यासाठी अॅग्रीकल्चर एक्सीलरेटर फंड स्थापन केला जाईल.

- भारताला 'श्री अन्न'साठी जागतिक केंद्र बनवण्यासाठी, भारतीय बाजरी संशोधन संस्था, हैदराबादला आंतरराष्ट्रीय स्तरावर सर्वोत्तम पद्धती, संशोधन आणि तंत्रज्ञान सामायिक करण्यासाठी केंद्र म्हणून सहाय्य केले जाईल.
- पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय आणि मत्स्यव्यवसायासाठी ₹20 लाख कोटी कृषी कर्जाचे लक्ष्य आहे.
- PM मत्स्य संपदा योजनेची नवीन उप-योजना मच्छिमार, मासे विक्रेते आणि सूक्ष्म आणि लघु उद्योगांच्या क्रियाकलापांना अधिक सक्षम करण्यासाठी, मूल्य साखळी कार्यक्षमता सुधारण्यासाठी आणि बाजारपेठेचा विस्तार करण्यासाठी ₹6,000 कोटींच्या लक्षित गुंतवणुकीसह सुरु केली जाईल.
- शेतीसाठी डिजिटल सार्वजनिक पायाभूत सुविधा - ओपन सोर्स, ओपन स्टँडर्ड आणि इंटरऑपरेबल पब्लिक गुड म्हणून तयार केल्या जातील जेणेकरून समावेशक शेतकरी केंद्रित उपाय आणि कृषी तंत्रज्ञान उद्योग आणि स्टार्ट-अप्सच्या वाढीसाठी समर्थन सक्षम होईल.
- ₹2,516 कोटींच्या गुंतवणुकीसह 63,000 प्राथमिक कृषी पतसंस्था (PACS) चे संगणकीकरण सुरु केले.
- शेतकऱ्यांना त्यांचे उत्पादन साठवून ठेवण्यास आणि योग्य वेळी विक्रीद्वारे किफायतशीर किमती प्राप्त करण्यास मदत करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात विकेंद्रित साठवण क्षमता स्थापित केली जाईल.



# AGRICULTURE AND COOPERATIVES



## INCLUSIVE DEVELOPMENT



More Credit to Agriculture Sector:  
**186 lakh cr** in FY22



**Agriculture Accelerator Fund** to encourage Start-Ups in rural areas



**Atmanirbhar Bharat Horticulture Clean Plant Program** to boost production of high value horticultural crops



**₹20 lakh cr** credit for Animal Husbandry, Dairy and Fisheries sector



Additional storage capacity for farm produce



Support to making India a Global Hub For Millets: 'Shree Anna'



@PIB\_India



@PIBHindi



@pibindia



@pibIndia



PIBIndia



@PIB\_India



@PIBHindi



@PIBIndia



## Union Budget 2023-24 in Marathi: Education | शिक्षण

पुढील आर्थिक वर्षासाठी शिक्षण मंत्रालयासाठी ₹ 1,12,898.97 कोटी प्रस्तावित आहे. उल्लेखनीय म्हणजे, मंत्रालयाला दिलेले हे आतापर्यंतचे सर्वाधिक वाटप आहे. शालेय शिक्षण विभागाचा परिव्यय ₹ 68,804.85 कोटी आहे, तर उच्च शिक्षण विभागाला ₹ 44,094.62 कोटी वाटप करण्यात आले आहेत.

- जिल्हा शिक्षण आणि प्रशिक्षण संस्था शिक्षकांच्या प्रशिक्षणासाठी उत्कृष्ट संस्था म्हणून विकसित केल्या जातील.
- भौगोलिक, भाषा, शैली आणि स्तरांवर दर्जेदार पुस्तकांची उपलब्धता आणि उपकरण अज्ञेय सुलभता सुलभ करण्यासाठी मुलांसाठी आणि किशोरवयीन मुलांसाठी राष्ट्रीय डिजिटल लायब्ररीची स्थापना केली जाईल.

## ACCESSIBLE EDUCATION AND SKILLING

### INCLUSIVE DEVELOPMENT



Enhanced Education Expenditure:  
**2.9%** of GDP in FY23



Revamped Teachers' training via  
District Institutes of Education and  
Training



**National Digital Library** to be set up for  
children and adolescents



States will be encouraged to set up physical  
libraries at Panchayat and ward levels



**PMKVY 4.0** to be launched to skill lakhs of youth

[@PIB\\_India](#) [@PIBHindi](#) [@pibindia](#) [@pibindia](#) [PIBIndia](#) [@PIB\\_India](#) [@PIBHindi](#) [@PIBIndia](#)



## Union Budget 2023-24 in Marathi: Health Sector | आरोग्य क्षेत्र

केंद्रीय अर्थसंकल्प 2023 मध्ये आरोग्यावरील खर्चासाठी तब्बल 88,956 कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे, जी FY23 मधील 86,606 कोटी रुपयांवरून 2.71 टक्क्यांनी 2,350 कोटींनी वाढली आहे.

आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय	
वर्ष	वाटप
वित्तीय वर्ष 2024	रु. 89,155 करोड
वित्तीय वर्ष 2023	रु. 86,200.65 करोड
वित्तीय वर्ष 2022	रु. 73,931.77 करोड
वित्तीय वर्ष 2021	रु. 67,111.8 करोड

एकूण मंत्रालयाच्या बजेटमधून 86,175 कोटी रुपये आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण विभागाकडे जातील तर आरोग्य संशोधन विभागाला 2,980 कोटी रुपये मिळतील.

## Union Budget 2023-24 in Marathi: Defence Sector | संरक्षण क्षेत्र

संरक्षण बजेट 2023-24 साठी ₹ 5.25 लाख कोटी रुपयांच्या वाटपातून वाढवून ₹ 5.94 लाख कोटी करण्यात आले आहे, एकूण ₹ 1.62 लाख कोटी भांडवली खर्चासाठी बाजूला ठेवण्यात आले आहेत ज्यात नवीन शस्त्रे, विमाने, युद्धनौका आणि इतर लष्करी खरेदीचा समावेश आहे. हार्डवेअर 2023-24 च्या अर्थसंकल्पीय दस्तऐवजानुसार, महसुली खर्चासाठी ₹ 2,70,120 कोटींचे वाटप करण्यात आले आहे ज्यामध्ये पगार आणि आस्थापनांच्या देखभालीच्या खर्चाचा समावेश आहे.

## Union Budget 2023 in Marathi: Direct Taxes | प्रत्यक्ष कर

**Income Tax:** नवीन कर प्रणाली अंतर्गत नवीन आयकर स्लॅब. नवीन कर प्रणालीमध्ये कर सवलत मर्यादा 5 लाख रुपयांवरून 7 लाख रुपये झाली. FM ने पुढे घोषणा केली की नवीन प्रासिकर व्यवस्था ही भारतातील डीफॉल्ट कर व्यवस्था बनेल.

एकूण उत्पन्न (रु.)	दर (टक्के)
3,00,000 पर्यंत	0
3,00,001 ते 6,00,000 पर्यंत	5
6,00,001 ते 9,00,000 पर्यंत	10
9,00,001 ते 12,00,000 पर्यंत	15
12,00,001 ते 15,00,000 पर्यंत	20
15,00,000 च्या वर	30

- नवीन आयकर प्रणाली डीफॉल्ट कर प्रणाली बनविली जाईल. मात्र, जुन्या कर प्रणालीचा लाभ घेण्याचा पर्याय नागरिकांना कायम राहिल.
- प्रस्तावित कर आकारणीचा लाभ घेण्यासाठी सूक्ष्म उपक्रम आणि विशिष्ट व्यावसायिकांसाठी वर्धित मर्यादा असेल.
- MSMEs ला केलेल्या पेमेंटवर झालेल्या खर्चाची वजावट फक्त तेव्हाच दिली जाते जेव्हा MSME ला पेमेंट वेळेवर मिळण्यासाठी मदत केली जाते.
- 31.3.2024 पर्यंत उत्पादन क्रियाकलाप सुरू करणाऱ्या नवीन सहकारी संस्थांना 15 टक्के कमी कर दराचा लाभ मिळू शकतो, जो सध्या नवीन उत्पादक कंपन्यांना उपलब्ध आहे.
- साखर सहकारी संस्थांना 2016-17 च्या मूल्यमापन वर्षाच्या अगोदरच्या कालावधीसाठी ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना खर्च म्हणून केलेल्या पेमेंटचा दावा करण्याची संधी उपलब्ध करून दिली आहे. यामुळे त्यांना जवळपास रु. 10,000 कोटीचा दिलासा मिळण्याची अपेक्षा आहे.
- प्राथमिक कृषी सहकारी संस्था (PACS) आणि प्राथमिक सहकारी कृषी आणि ग्रामीण विकास बँका (PCARDBs) द्वारे रोख ठेवी आणि कर्जासाठी प्रति सदस्य 2 लाख रु.च्या उच्च मर्यादेची तरतूद करण्यात आली आहे.
- स्टार्ट-अप्सना आयकर फायद्यासाठी समाविष्ट करण्याची तारीख 31.03.23 ते 31.3.24 पर्यंत वाढवली जाईल.



- स्टार्ट-अप्सचे शेअरहोलडिंग सात वर्षांच्या स्थापनेपासून दहा वर्षांपर्यंत बदलल्यास तोट्याचा कॅरी फॉरवर्ड लाभ देण्याचा प्रस्ताव आहे.
- कलम 54 आणि 54F अंतर्गत निवासी घरातील गुंतवणुकीवर भांडवली नफ्यातून वजावट रु. 10 कोटी कर सवलती देण्यात येतील.
- अत्यंत उच्च मूल्याच्या विमा पॉलिसींच्या उत्पन्नातून प्राप्तिकर सवलत मर्यादित करण्याचा प्रस्ताव आहे. 1 एप्रिल 2023 रोजी किंवा त्यानंतर जारी केलेल्या जीवन विमा पॉलिसींसाठी (ULIP व्यतिरिक्त) प्रीमियमची एकूण रक्कम रु. 5 लाख, एकूण प्रीमियम असलेल्या फक्त त्या पॉलिसींमधून उत्पन्न रु. 5 लाख सूट दिली जाईल.
- गृहनिर्माण, शहरे, शहरे आणि खेड्यांचा विकास आणि एखाद्या क्रियाकलाप किंवा बाबीचे नियमन, किंवा नियमन आणि विकास करण्याच्या उद्देशाने केंद्र किंवा राज्याच्या कायद्यांद्वारे स्थापित प्राधिकरणे, मंडळे आणि आयोगांचे उत्पन्न, आयकरातून सूट देण्याचा प्रस्ताव आहे.
- सोन्याचे इलेक्ट्रॉनिक सोन्याच्या पावतीमध्ये रूपांतर करणे आणि त्याउलट भांडवली नफा म्हणून गणले जाऊ नये.
- पॅन नसलेल्या प्रकरणांमध्ये EPF काढण्याच्या करपात्र भागावर TDS दर 30 टक्क्यांवरून 20 टक्क्यांपर्यंत कमी केला जाईल.
- मार्केट लिंकड डिबेंचरमधून मिळणाऱ्या उत्पन्नावर कर भरावा लागेल.

Scroll.in

## Union Budget 2023

### ZERO TAX

for those earning below 7 lakhs under the new tax regime

#### Tax slab under the new regime

In Indian Rupees

3L to 6L	5%
6L to 9L	10%
9L to 12L	15%
12L-15L	20%
Above 15L	30%

## Union Budget 2023 in Marathi: Indirect Taxes | अप्रत्यक्ष कर

- कापड आणि शेती व्यतिरिक्त इतर वस्तूंवरील मूलभूत सीमाशुल्क दरांची संख्या 21 वरून 13 पर्यंत कमी केली आहे.
- खेळणी, सायकली, ऑटोमोबाईल्स आणि नॅप्था यासह काही वस्तूंवरील मूलभूत कस्टम ड्युटी, उपकर आणि अधिभार यामध्ये किरकोळ बदल करण्यात आला.
- मिश्रित संकुचित नैसर्गिक वायूमध्ये समाविष्ट असलेल्या GST- पेड कॉम्प्रेस्ड बायो गॅसवर उत्पादन शुल्कात सूट देण्यात येणार आहे.
- इलेक्ट्रिकली ऑपरेटेड व्हेईकल (EVs) च्या बॅटरीमध्ये वापरण्यासाठी लिथियम-आयन सेलच्या निर्मितीसाठी निर्दिष्ट भांडवली वस्तू/यंत्रसामग्रीवरील सीमा शुल्क 31.03.2024 पर्यंत वाढवण्यात आले आहे.
- अटीच्या अधीन राहून चाचणी आणि/किंवा प्रमाणन करण्याच्या हेतूने, अधिसूचित चाचणी एजन्सीद्वारे आयात केल्यावर वाहने, निर्दिष्ट ऑटोमोबाईल भाग/घटक, उप-प्रणाली आणि टायर्सवर सीमाशुल्क सूट मिळणार आहे
- सेल्युलर मोबाईल फोनच्या कॅमेरा मॉड्युलच्या निर्मितीमध्ये वापरण्यासाठी कॅमेरा लेन्स आणि त्यातील इनपुट/पाटर्सवरील सीमा शुल्क शून्यावर आणले आणि बॅटरीसाठी लिथियम-आयन सेलवरील सवलतीचे शुल्क आणखी एका वर्षासाठी वाढवले.
- टीव्ही पॅनलच्या खुल्या सेलच्या भागांवर बेसिक कस्टम ड्युटी 2.5 टक्क्यांवर आणली.
- इलेक्ट्रिक किचन चिमणीवर बेसिक कस्टम ड्युटी 7.5 टक्क्यांवरून 15 टक्क्यांपर्यंत वाढली आहे.
- इलेक्ट्रिक किचन चिमणीच्या निर्मितीसाठी हीट कॉइलवरील मूलभूत सीमा शुल्क 20 टक्क्यांवरून 15 टक्क्यांवर आणले.
- रासायनिक उद्योगात वापरल्या जाणाऱ्या विकृत इथाइल अल्कोहोलला मूलभूत सीमा शुल्कातून सूट देण्यात आली आहे.
- आम्ल ग्रेड फ्लोरस्पार (ज्यात कॅल्शियम फ्लोराईडचे 97 टक्क्यांहून अधिक वजन असते) वरील मूलभूत सीमा शुल्क 5 टक्क्यांवरून 2.5 टक्क्यांपर्यंत कमी केले.
- एपिकोलोरहायड्रिनच्या उत्पादनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या कूड ग्लिसरीनवरील मूलभूत सीमाशुल्क 7.5 टक्क्यांवरून 2.5 टक्के करण्यात आले.
- कोळंबी खाद्याच्या देशांतर्गत उत्पादनासाठी प्रमुख निविष्टांवर शुल्क कमी केले.
- प्रयोगशाळेत उगवलेल्या हिऱ्यांच्या निर्मितीमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या बियाण्यांवरील मूलभूत सीमा शुल्क कमी केले.
- सोने आणि प्लॅटिनमच्या डोरे आणि बारपासून बनवलेल्या वस्तूंवरील शुल्क वाढले.
- चांदीचे डोरे, बार आणि वस्तूंवरील आयात शुल्क वाढले आहे.
- सीआरजीओ स्टील, फेरस स्क्रॅप आणि निकेल कॅथोडच्या निर्मितीसाठी कच्च्या मालावर मूलभूत सीमाशुल्क सूट कायम आहे.
- तांब्याच्या स्क्रॅपवर 2.5 टक्के सवलतीचा बीसीडी सुरू ठेवला आहे.
- कंपाऊंड रबरवरील मूळ सीमाशुल्क दर 10 टक्के किंवा 30 प्रति किलो यापैकी जे कमी असेल ते 25 टक्के केले.
- निर्दिष्ट सिगारेट्सवरील राष्ट्रीय आपत्ती आकस्मिक शुल्क (NCCD) सुमारे 16 टक्क्यांनी वाढले आहे.

## Tax Proposals

### Simplification in Indirect Taxes to deliver



Higher Exports



Higher domestic manufacturing



More value addition in the economy



Green energy and mobility

#### Changes to custom duty on

#### Benefits

Import of capital goods for Li-ion battery manufacturing

For Greener mobility

Import of mobile camera lens

Deepening Value Addition

Denatured ethyl alcohol

For chemical industry

Key inputs for producing shrimp feed

More marine exports

Seeds for manufacturing lab grown diamonds

Export Promotion

Continuing concessional basic custom duty on copper scrap

Augmenting raw material availability for MSMEs

Compounded rubber, to bring it at par with natural rubber

To curb duty circumvention

## Union Budget 2023 in Marathi: Legislative Changes in Customs Laws | सीमाशुल्क

### कायद्यांमध्ये वैधानिक बदल

- सेटलमेंट कमिशनद्वारे अंतिम आदेश पारित करण्यासाठी अर्ज दाखल करण्याच्या तारखेपासून नऊ महिन्यांची कालमर्यादा निर्दिष्ट करण्यासाठी सीमाशुल्क कायदा, 1962 मध्ये सुधारणा केली जाईल.
- अँटी-डंपिंग झ्यूटी (ADD), काउंटरवेलिंग झ्यूटी (CVD) आणि सेफगार्ड उपायांशी संबंधित तरतुदींचा हेतू आणि व्याप्ती स्पष्ट करण्यासाठी कस्टम टॅरिफ कायद्यात सुधारणा केली जाईल.

## Union Budget 2023 in Marathi: CGST Act to be amended | CGST कायद्यात सुधारणा

### केली जाईल

- जीएसटी अंतर्गत खटला सुरू करण्यासाठी कर रकमेची किमान मर्यादा एक कोटीवरून दोन कोटींपर्यंत वाढविण्यात येणार आहे.
- कराच्या सध्याच्या 50 ते 150 टक्क्यांच्या श्रेणीतून चक्रवाढ रक्कम 25 ते 100 टक्क्यांपर्यंत कमी करण्यात येणार आहे.
- संबंधित रिटर्न/स्टेटमेंट भरण्याच्या देय तारखेपासून जास्तीत जास्त तीन वर्षांच्या कालावधीपर्यंत रिटर्न/स्टेटमेंट भरणे प्रतिबंधित करण्यात येणार आहे.
- नोंदणी नसलेले पुरवठादार आणि रचना करदात्यांना ई-कॉमर्स ऑपरेटर (ईसीओ) द्वारे वस्तूंचा राज्यांतर्गत पुरवठा करण्यास सक्षम करण्यात येणार आहे.

